

УДК 636.2.034: 636.2.083

С. П. Панкєєв, к. с.-г. н., доцент

*Херсонський державний аграрний університет, Херсон***ЕФЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯЛОВИЧИНИ У СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ М'ЯСНОМУ СКОТАРСТВІ**

Принципи і методи виробництва екологічно чистої продукції м'ясного скотарства полягають у наступних чинниках: дотримання рівноваги у виробництві продуктів рослинного та тваринного походження; організація біологічних процесів; виробництво продукції тваринництва на основі відтворення ресурсів; повторне використання відходів тваринництва з метою повернення у ґрунт поживних речовин; впровадження багаторічної сівозміни і годівлі тварин із власного екологічного господарства; здоров'я тварин та їх добробут; підтримка здоров'я тварин стимулюванням їх природного імунного захисту; заборона використання хімічно-синтезованих речовин (пестицидів, синтетичних кормових добавок, регуляторів росту, ГМО, трансплантація ембріонів; заборона іонізуючого випромінювання [3, 5, 6].

Загальними принципами екологічного виробництва яловичини є: добровільність; рівність прав операторів органічного виробництва; раціональне використання природних ресурсів; дотримання вимог до органічного виробництва. Спеціальними принципами екологічного виробництва є: зведення до мінімуму всіх форм та шляхів забруднення навколишнього природного середовища; збереження генетичного багатства тваринного світу; покладення в основу виробництва «екологічно чистої продукції» комплексного підходу, який забезпечував би відповідність продукції за визначеними критеріями екологічності протягом всього життєвого циклу продукту; впровадження раціональної годівлі, відповідного догляду за тваринами, проведення своєчасної профілактики зооантропонозів та дезінфекції для розірвання епізоотичного ланцюгу інфекцій, як основи розвитку тваринництва; утилізація відходів і побічних продуктів тваринного походження у процесі виробництва екологічної продукції; врахування місцевого та регіонального екологічного стану територій під час вибору продукції для власного виробництва; підтримка здоров'я тварин стимулюванням їх природного імунного захисту, а також вибору відповідних кормів і методів господарювання; виробництво продуктів із тварин, які були на екологічному утриманні від народження протягом життя [2, 4, 6].

Для виробництва екологічно чистих продуктів тваринництва використовують приплід, отриманий від здорових тварин, які народилися і вирощувалися на екологічно чистій території, отримували для годівлі екологічно чисті корми.

Кожну тварину ідентифікують і реєструють в установленому порядку за допомогою бірок єдиного зразка, які прикріплюють на кожне вухо протягом 7 днів після народження і не знімають протягом всього її життя у виробничих підрозділах, які працюють на засадах екологічно чистого виробництва.

Придбання худоби здійснюють у тих виробничих господарствах, які дотримуються правил виробництва екологічно чистої продукції. Їх застосовують протягом усього періоду вирощування тварин. Якщо комплектування поголів'я худоби здійснюють вперше і екологічно вирощених тварин недостатня кількість, тоді до екологічного тваринницького господарства можна завести тварин, вирощених традиційним шляхом, але лише за дозволом сертифікованої організації [1].

Для виробництва екологічно чистої продукції тварин утримують у будівлях ізолоція, опалення і вентиляція яких забезпечують підтримання циркуляції повітря, рівня пилу, температури, відносної вологості повітря і концентрації газу в нешкідливих для тварин межах. Підлога у приміщеннях для утримання тварин має бути рівною, з твердим покриттям (що дозволяє механізувати прибирання підстилки, проводити дезінфекцію), але не слизькою. У приміщенні передбачають зручну, чисту і суху зону для лежання/відпочинку, яка має достатній розмір і складається з суцільної конструкції без щілин. В якості підстилки використовують суху (вологість від 15 до 20 %) солому, січку довжиною до 3 см з озимих зернових, сфагновий торф або інший відповідний природний матеріал. Підстилку поновлюють і збагачують.

Кількість худоби на пасовищах має бути тісно пов'язана з необхідною площею, що дозволяє уникнути надмірного випасання, попередити ерозію ґрунтів та отримати необхідну кількість гною і таким чином, виключити будь-який несприятливий вплив на природне довкілля.

Тваринам необхідна повноцінна годівля відповідно до їх віку, корми не повинні містити речовин, які можуть призвести до тяжких захворювань або загибелі. Годівлю тварин для екологічно чистої корми з інгредієнтами, які отримані у результаті екологічно чистого господарювання, та (або) з природних речовин несільськогосподарського походження. Для тварин використовують корми, необхідні для їхніх фізіологічних потреб на різних стадіях розвитку та ті, які сприяють одержанню високої якості продукції [6].

Висновки. Важливу роль у запобіганні переходу в організм сільськогосподарських тварин ^{90}Sr та ^{137}Cs відіграє оптимізація кальцієвого і калійного мінерального живлення. Забезпечення раціону кормами, які містять кальцій, додавання мінеральної підгодівлі у вигляді вуглекислих та фосфорнокислих солей кальцію є способом захисту від проникнення ^{90}Sr з органів травлення тварин у продукцію тваринництва. Введення кальцію до раціону телят знижує відкладення в організмі ^{90}Sr майже в два рази, а у корів знижує кількість ^{90}Sr в молоці у 8-12 разів. Збагачення раціону за рахунок кормів з підвищеною кількістю калію (кукурудзяний силос, картопля, кормові буряки, деякі види бобових рослин і кормових злакових трав) сприяє зниженню нагромадження ^{137}Cs .

Заборонено використовувати під час виробництва кормів промислові синтетичні добрива, пестициди і технології генетичних модифікацій. Під час заготівлі кормів використовують методи обробітку землі та культивації, які зберігають або покращують стабільність і біологічне різноманіття ґрунту, попереджають ущільнення і ерозію ґрунтів.

Список використаних джерел

1. Гузев І. В. Рівень виробництва і споживання м'яса в країнах світу / І. В. Гузев, І. П. Петренко // Вісник аграрної науки. 2007. – №3. – С. 34–39.
2. Кисель В. І. Биологическое земледелие в Украине: проблемы и перспективы. Х.: Штрих. – 2000. – 162 с.
3. Козырь В. С. Мясные породы скота в Украине / В. С. Козырь, Н. И. Соловьев // Днепропетровск. – 1997. – 325 с.
4. Ходус А. В. Экологическое сельское хозяйство, экологическое природопользование, экологическая маркировка / Охрана окружающей среды и «органическое» сельское хозяйство. Сборник докладов научно-произв. экологического семинара. С. – Пб. – 2005. – С. 24–31.
5. Хингстон А. Как снижают затраты на производство говядины в Канаде // Тваринництво сьогодні. – 2010. – №2. – С. 21–23.
6. Угнівенко А. М., Петренко С. М., Носевич Д. К., Токар Ю. І. Наукові основи розвитку м'ясного скотарства в Україні. – Монографія, Київ, 2016. – С. 283–306.